



FCD

FONDACIJA
CENTAR ZA DEMOKRATIJU
CENTER FOR DEMOCRACY FOUNDATION

Generalni sekretar

Beograd, decembar 2021.

UPRAVNOM ODBORU FONDACIJE

GODIŠNJI IZVEŠTAJ O RADU ZA 2021.

UVOD

Fondacija Centar za demokratiju je tokom 2021. godine svoje aktivnosti realizovala u skladu sa Strateškim planom razvoja i Akcionim planom za 2021. godinu, usvojenim na Skupštini osnivača FCD održanoj 22. februara 2021, kojim su utvrđeni prioriteti, specifični ciljevi i mere za njihovo ostvarivanje. U tom smislu, delatnost Fondacije nastavila je da se odvija kroz tri glavne programske celine: Program 1 – EU integracije, vladavina prava i dobro upravljanje; Program 2 – Zapošljavanje, radna prava i društvena kohezija; i Program 3 – Javni dijalog. Fondacija se i tokom 2021. kontinuirano bavila temama koje predstavljaju glavno polje njenog delovanja u skladu sa misijom organizacije. U ovom periodu, FCD je uspela da osnaži postojeća i izgradi nova partnerstva, očuva svoje resurse i otvori perspektive za rast i razvoj u narednoj godini. Posebna pažnja posvećena je razvoju novih obrazovnih programa i modela u oblasti demokratije, ljudskih prava i vladavine prava.

Tokom 2021. godine završen je trogodišnji regionalni projekat **Regional Youth Compact for Europe**. Takođe, završen je projekat **Povezujemo tačke**. Ostvaren je kontinuitet na projektu **Radna prava su naša prava**. Nastavljen je rad na **Platformi Održivi razvoj za sve**. Nastavljena je druga faza projekta **Uticaj reformi na društvo**. Produbljena je saradnja na projektu **Inkluzija Roma i drugih marginalizovanih grupa**. Nastavljen je i već tradicionalni projekat **Dijalog u Centru**. U okviru **Nacionalnog konventa o EU** FCD je nastavio da koordinira rad Radne grupe za pregovaračka poglavlja 2 i 19, kao i međuresornu radnu grupu Berlinski proces. Fondacija je učestvovala u radnoj grupi za izradu Strategije rodne ravnopravnosti, Strategije prevencije i zaštite od diskriminacije, Strategije za stvaranje podsticajnog okruženja za rad civilnog društva.

KRATAK PREGLED OSTVARENIH REZULTATA

Rezultati u 2021.



Najvažniji događaji

FCD U okviru projekta „Regional Youth Compact for Europe / Mladi Balkana za Evropu“:

- FCD** Pokrenuta digitalna obrazovna platforma www.politeia.institute - inovativan onlajn portal za edukaciju građana sa prostora Zapadnog Balkana
- FCD** Održana Regionalna POLITEIA škola za mlade sa Zapadnog Balkana i Turske „POLITEIA Western Balkans School for Youth Participation“ (7. do 29. maja 2021)
- FCD** „Evropska unija i Zapadni Balkan – obnova poverenja“, završna konferencija projekta „Mladi Balkana za Evropu / Regional Youth Compact for Europe“ (1. jula 2021)



FCD „Ima li društveno-ekonomskog razvoja bez vladavine prava?“ - završna godišnja konferencija u okviru projekta „Povezujemo tačke“ / „Connecting the Dots“ (24. februara 2021)

FCD „Javno čitanje izveštaja Evropske komisije o Srbiji 2021“, u saradnji FCD/CSP/EWB, uz podršku Olof Palme Centra (25. oktobra 2021)



-  Objavljena publikacija „**Uticaj javnih politika na društvo**“, u okviru projekta „Reforme za dobrobit svih: Učešćem građana ka boljim javnim politikama i održivom socio-ekonomskom razvoju“ (27. oktobra 2021)
-  Javna debata: „**Agenda 2030 i Zakon o rodnoj ravnopravnosti – kako do uspešne primene**“, u okviru Platforme „Održivi razvoj za sve“ (29. oktobra 2021)
-  Nacionalna konferencija - „**Nacionalni dijalog o socijalnom uključivanju i ekonomskom osnaživanju Roma/Romkinja i povratnika/povratnica – Kroz saradnju i dobru praksu do održivih rešenja**“ u okviru Programa Nemačke razvojne saradnje „Inkluzija Roma i drugih marginalizovanih grupa u Srbiji“ (7. decembra 2021)
-  Godišnja konferencija „**Dostojanstven rad i ekonomski rast u Srbiji – idu li zajedno?**“ u okviru projekta „Radna prava su naša prava“ (21. decembra 2021)
-  NKEU - objavljena „**Knjiga preporuka Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji 2020**“, sa preporukama za 2021. godinu; održana Deveta plenarna sednica Nacionalnog konventa o EU i sednice Radne grupe NKEU za pregovaračka poglavlja 2 i 19 (koordinator FCD).
-  Debate „**Dijalog u Centru - socijalni dijalog**“, u saradnji sa FES:
 -  „Dve decenije socijalnog dijaloga u Srbiji“ (29. aprila 2021)
 -  „Partijsko zapošljavanje i diskriminacija“ (8. juna 2021)
 -  „Pravedna energetska tranzicija u Srbiji i potencijalne socio-ekonomske posledice“ (29. juna 2021)
 -  „(Ne)Dostojanstveno starenje i starost“ (14. jula 2021)
 -  „Socijalna prava i mediji“ (25. oktobra 2021)

Projekti:

Program 1. Promocija evropskih vrednosti u Srbiji – demokratija, vladavina prava i ljudska prava

RYCE - Regional Youth Compact for Europe / Mladi Balkana za Evropu



Regionalni trogodišnji projekat koji, uz finansijsku podršku EU i kofinansiranje Balkanskog fonda za demokratiju, koordinira Fondacija Centar za demokratiju, uz učešće 13 partnerskih organizacija Zapadnog Balkana, Turske i EU, u 2021. godini ušao je u završnu fazu. Organizovana je regionalna POLITEIA škola za mlade, prezentacije projekata realizovanih kroz Fond za mlade „I naš glas treba da se čuje“, regionalni forumi tematskih mreža, kao i velika završna konferencija „Evropska unija i Zapadni Balkan – obnova poverenja“ na kojoj su usvojene preporuke o ubrzavanju reformi i osnaživanju procesa evrointegracija. Objavljen je izveštaj o realizaciji projekta na engleskom jeziku .

Najznačajnije aktivnosti u 2021. godini:

🚩 **POLITEIA INSTITUT – Pokrenuta digitalna obrazovna platforma:** www.politeia.institute

U okviru Politeia Instituta, kroz projekat „Regional Youth Compact for Europe“, kreirana je digitalna platforma koja predstavlja inovativan onlajn prostor za edukaciju građana sa prostora Zapadnog Balkana.



Politeia Institut je regionalna obrazovna platforma za mlade ljude koji žele da prošire svoja znanja, doprinesu razvoju društva, kroz razmenu i umrežavanje sa svojim vršnjacima u Srbiji, zemljama Zapadnog Balkana i u Evropskoj uniji.

🚩 **Završna konferencija „Evropska unija i Zapadni Balkan – obnova poverenja“**

Fondacija Centar za demokratiju organizovala je 1. jula 2021. završnu konferenciju „**Evropska unija i Zapadni Balkan – obnova poverenja**“¹ na kojoj je 14 organizacija civilnog društva iz regiona, partnera na projektu „Mladi Balkana za Evropu“, usvojilo preporuke o ubrzavanju reformi i osnaživanju procesa evrointegracija upućene Evropskoj uniji i vladama zemalja Zapadnog Balkana. Na konferenciji su govorili: **Mateja Norčić Štamcar** (zamenica šefa Delegacije Evropske unije u Srbiji), **Nataša Vučković** (izvršna direktorka FCD), **Antonella Valmorbida**

¹ <https://politeia.institute/evropska-unija-i-zapadni-balkan-poverenje-i-novi-entuzijazam-u-procesu-evrointegracija/>

(Generalna sekretarka, Evropska mreža za lokalnu demokratiju - ALDA, Francuska), **Sonja Licht** (predsednica, Beogradski fond za političku izuzetnost), **prof. dr Gordana Đurović** (Ekonomski fakultet, Univerzitet u Podgorici, Crna Gora), **Daša Šašić Šilović** (predsedavajuća, CEE Mreža za rodna pitanja, Hrvatska), **Saša Magazinović** (poslanik u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine), **Remzi Lani** (izvršni direktor, Albanski institut za medije, Albanija), **Ana Krstinovska** (osnivačica i direktorka, ESTIMA, Severna Makedonija), **Dragan Srećković** (istraživač, Srbija), **Đorđo Cvijović** (Regionalna kancelarija za saradnju mladih, Lokalna kancelarija u Srbiji), **Anja Jokić** (Krovna organizacija mladih Srbije), **Ivana Jacheva** (RYCE praktikant, Severna Makedonija), **Marjana Kočeku** (Politeia alumni, Albanija), **Stanka Parać** (Lokalna agencija za demokratiju, Subotica), **Maja Vejzović** (Lokalna agencija za demokratiju, Mostar, Bosna i Hercegovina), **Kerim Međedović** (Lokalna agencija za demokratiju, Nikšić, Crna Gora), **Katica Janeva** (Evropska mreža za demokratiju - ALDA Skopje, Severna Makedonija).



PREPORUKE sa konferencije „EU i Zapadni Balkan – obnova poverenja“²

Organizacije civilnog društva – partneri na regionalnom projektu Mladi Zapadnog Balkana za Evropu koji je u proteklom trogodišnjem periodu promovisao proces evropske integracije Zapadnog Balkana, okupljao i podsticao mlade u regionu na aktivizam i podršku reformama na putu ka EU, osnaživao kapacitete civilnog društva u lokalnim zajednicama za dijalog između donosilaca odluka i građana o razvojnim politikama, na današnjoj konferenciji EU i Zapadni Balkan – ka obnovi poverenja dogovorili su se da ključnim akterima upute sledeće poruke:

- Pozivamo vlade u zemljama Zapadnog Balkana da ubrzaju reforme u svim oblastima, naročito u oblasti vladavine prava, demokratije i borbe protiv korupcije, kao i da dosledno primenjuju evropske standarde u oblasti javnih nabavki, investicija i razvoja infrastrukture, te da zaštitu životne sredine postave kao politički i razvojni prioritet.

² <https://politeia.institute/wp-content/uploads/2021/07/Preporuke-sa-završne-konferencije-EU-i-Zapadni-Balkan-ka-obnovi-poverenja.pdf>

- Pozivamo vlade i donosioce odluka da unaprede način prezentacije u javnosti doprinosa Evropske unije ekonomskom i društvenom razvoju i boljitku koji napredak u postupku evropske integracije donosi građanima i građankama, kako na regionalnom, nacionalnom i lokalnom nivou, te da se članstvo u EU kontinuirano predstavlja kao strateški spoljno-politički prioritet.
- Pozivamo vlade zemalja Zapadnog Balkana da u planiranju javnih politika i praćenju reformi primene principe Evropskog stuba socijalnih prava kako bi se osnažila socijalna dimenzija procesa evropske integracije što je od ključnog značaja za očuvanje i produblјivanje podrške ovom procesu od strane građana.
- Pozivamo i naše vlade i EU da uključe mlade iz Zapadnog Balkana u razmatranje razvojnih politika i osnaže ih za primenu evropskih vrednosti kroz obrazovanje, kulturu i regionalnu saradnju. - Smatramo neophodnim da Zapadni Balkan bude uključen u Konferenciju o budućnosti EU.
- Pozivamo EU da do kraja 2021. otvori pristupne pregovore sa Severnom Makedonijom i Albanijom.
- Pozivamo i EU i zemlje Zapadnog Balkana da dalje razvijaju solidarnost u rešavanju zajedničkih problema i suočavanju s krizama. Solidarnost očekujemo i od članica EU u okruženju na našem putu ka EU.
- Smatramo neophodnim da svi učesnici političkog života unaprede kvalitet političkog dijaloga, parlamentarnu demokratiju, participaciju građana i slobodu medija.

Komparativna studija: Transformativni potencijal mladih u procesima integracije u EU i Zapadni Balkan nakon pandemije izazvane virusom Covid-19

Na godišnjoj konferenciji predstavljeno je **istraživanje o participaciji mladih na Zapadnom Balkanu u procesu evropskih integracija**, koje je sprovedeno u okviru ovog projekta od strane partnera na projektu CRTA (objavljeno na jezicima: ENG, SRB, ALB, MKD)³.

Regionalna POLITEIA škola za mlade sa Zapadnog Balkana i Turske „POLITEIA Western Balkans School for Youth Participation“

Fondacija Centar za demokratiju organizovala je, u okviru projekta Mladi Balkana za Evropu (Regional Youth Compact for Europe), regionalnu školu za mlade „**POLITEIA Western Balkans School for Youth Participation**“⁴ na kojoj su učestvovali studenti i mladi stručnjaci sa Zapadnog Balkana i Turske.

Politeia škola održana je od 7. do 29. maja 2021. godine u novom, digitalnom formatu, uz učešće tridesetoro zainteresovanih i posvećenih mladih ljudi, velikog broja renomiranih predavača i eksperata, donosilaca odluka i predstavnika akademske zajednice iz regiona i Evrope, i kvalitetnim diskusijama o nizu aktuelnih i relevantnih tema.

³ <https://politeia.institute/transformativni-potencijal-mladih-u-procesima-integracije-u-eu-i-zapadni-balkan-nakon-pandemije-izazvane-virusom-covid-19/>

⁴ <https://politeia.institute/odrzana-regionalna-politeia-skola-za-mlade-sa-zapadnog-balkana-i-turske/>



U okviru Politeia škole održane su dve velike panel debate:

- Panel debata „**Mladi na Zapadnom Balkanu – akteri promena**“ (7. maj 2021)
- Panel debata „**3E – Ekonomija, energija i ekologija na Zapadnom Balkanu**“ (20. maj 2021)

Kroz panel debate i diskusije, polaznicima Politeia škole govorili su: **Liselotte Isaksson** (Evropska komisija, DG NEAR, Šef sektora – Civilno društvo, socijalna inkluzija i ljudski kapital), **Snežana Samardžić Marković** (Generalna direktorka za demokratiju, Savet Evrope), **Jan Zlatan Kulenović** (Programski direktor, Regionalna kancelarija za mlade RYCO), **Antonella Valmorbida** (Generalna sekretarka, Evropska asocijacija za lokalnu demokratiju ALDA), **prof. dr Dragoljub Mićunović** (predsednik Upravnog odbora FCD), **Kori Udovički** (predsednica Upravnog odbora CEVES, Beograd), **Aleksandar Kovačević** (ekspert za pitanja energetike, Beograd), **prof. dr Vladimir Janković** (Univerzitet u Mančesteru, Velika Britanija), **Nataša Vučković** (FCD), **Linda Čavdarbasha** (zamenica ministra za životnu sredinu, Vlada Kosova*), **Ana Marjanović Rudan** (konsultant za javne politike, Praxis Development), **Jasmina Murić** (načelnica za ljudske resurse, Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, Vlada Republike Srbije), **Jovan Protić** (Kancelarija MOR u Srbiji), **Đorđo Cvijović** (Regionalna kancelarija za mlade RYCO), **Marijana Koceku** (WPS Albanija)...



Svoja znanja i iskustva putem predavanja i interaktivnih razgovora mladim polaznicima škole preneli su: **Ivan Vejvoda** (Institut društvenih nauka, Beč), **prof. Gordana Đurović** (Ekonomski fakultet, Univerzitet u Podgorici, Crna Gora), **dr Vesna Pusić** (bivša potpredsednica i ministarka spoljnih i evropskih poslova, Vlada Republike Hrvatske), **prof. Andreas Gross** (bivši član Nacionalnog saveta Švajcarske i član Parlamentarne skupštine Saveta Evrope), **prof. Eralda Čani** (Pravni fakultet, Univerzitet u Tirani i bivša zamenica ministra za integracije u Vladi Albanije), **dr Natalija Mićunović** (viši naučni saradnik, Institut društvenih nauka, Beograd), **Mirna Jusić** (doktorantkinja Fakulteta društvenih nauka u oblasti javnih i socijalnih politika, Karlov Univerzitet u Pragu), **Aleksandra Vladisavljević** (konsultantkinja za rodno odgovorne politike i budžet), i drugi.

Fond za mlade „I naš glas treba da se čuje“ – predstavljeni rezultati omladinskih projekata

Završni događaj **Fonda za mlade „I naš glas treba da se čuje“** koji se sprovodi u okviru projekta Mladi Balkana za Evropu (Regional Youth Compact for Europe), održan je 27. i 28. maja 2021.



Kroz Omladinski fond, Fondacija Centar za demokratiju je podržala 13 lokalnih organizacija iz regiona (Severna Makedonija, Albanija, Crna Gora, Kosovo*, Bosna i Hercegovina, Srbija) i njihove projekte koji su za cilj imali povećanje učešća mladih i jačanje lokalne demokratije na Zapadnom Balkanu. Svoje projekte i rezultate koje su postigli u svojim lokalnim zajednicama predstavile su organizacije: **„Art Aparat“** (Beograd, Srbija), **„Youth Voice Network“** (Albanija), **„Tim 42“** (Leskovac, Srbija), **„Eco Action“** (Tetovo, Severna Makedonija), **„InterLingua“** (Podgorica, Crna Gora), **„NYGEA“** (BiH), **„Ogledna bašta“** (Niš, Srbija), **„National Youth Congress“** (Albanija), **„Omladinski centar Brus“** (Brus, Srbija), **„Mlada aktivna Gračanica“** (Gračanica, Kosovo*), **„Unija studenata Vršac“** (Vršac, Srbija), **„Sindikalno edukativni centar“** (BiH), **„Balkanski razvojni centar“** (Kraljevo, Srbija).

Drugi regionalni forum tematskih mreža

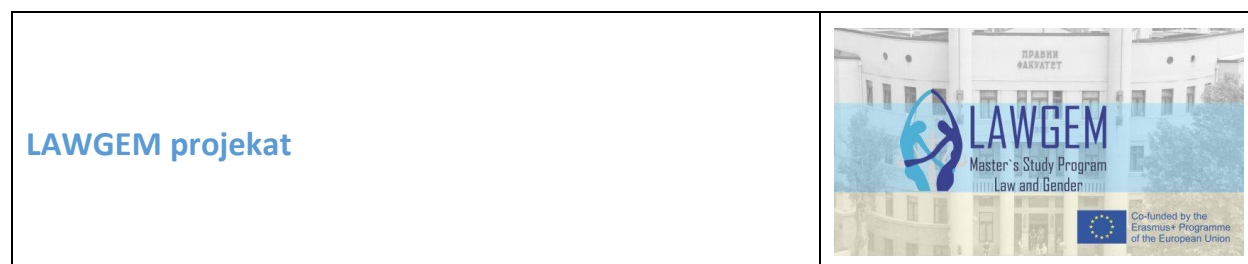
Drugi regionalni forum tematskih mreža u okviru projekta „Mladi Balkana za Evropu“ održan je 25. i 26. marta 2021.

Regional Youth Network Forum





Fondacija Centar za demokratiju organizovala je 23. jula 2021. godine **Regional Youth Network Forum** na kojem je predstavljena komparativna studija pod nazivom „Transformativni potencijal mladih u procesima integracije u EU i Zapadni Balkan nakon pandemije izazvane virusom Covid-19“.

IZVEŠTAJ: Regional Youth Compact for Europe

Po završetku svih projektnih aktivnosti, pripremljen je i objavljen **završni izveštaj projekta „Mladi Balkana za Evropu“** (na engleskom jeziku)⁵.



Projekat LAWGEM je evropski projekat punog naziva „**Novi kvalitet u obrazovanju za rodnu ravnopravnost - Strateško partnerstvo za razvoj master studija ‘Pravo i rod’**“ (LAWGEM), koji je podržan od strane EU u okviru Erasmus Plus programa. Projekat koordinira Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu zajedno sa partnerima iz konzorcijuma sa Univerziteta Kadis Španija, Univerzitet Lumsa Italija, Univerziteta Orebro Švedska i Univerziteta Saarland / Evropa Institut Nemačka, i sa partnerima-saradnicima Fondacijom Centar za demokratiju, Poverenicom za zaštitu ravnopravnosti i Društvom sudija. Cilj je izrada nastavnog programa za uvođenje rodne dimenzije u studije prava (New quality in Education for Gender Equality - Strategic Partnership for the Development of a Master’s Study Program). Fondacija Centar za demokratiju je pridruženi medijski partner Pravnom fakultetu Univerziteta u Beogradu na LAWGEM projektu.

-  **Intervju sa prof. dr Dragicom Vujadinović:** O značaju, ciljevima i očekivanim rezultatima LAWGEM projekta Fondacija Centar za demokratiju je pripremila intervju sa **prof. dr Dragicom Vujadinović** sa Pravnog fakulteta Univerziteta u Beogradu, koja rukovodi ovim evropskim projektom⁶.
-  Konferencija „**Novi putevi za rodnu ravnopravnost**“, Sarbruken, Nemačka (13. april 2021)
-  International Congress „**Gender and Law in Practice and Education**“, Cádiz, Spain (19. jul 2021)
-  **Međunarodna konferencija u Beogradu:** U okviru LAWGEM projekta, 20. septembra 2021. u Beogradu je održana velika međunarodna konferencija „**Gender (In)Equality of Persons with Disability**“.

⁵ <http://www.centaronline.org/userfiles/files/publikacije/ryce-project-report.pdf>

⁶ <http://www.centaronline.org/sr/dogadjaji/12438/intervju-sa-prof-dr-dragicom-vujadinovic-lawgem-projekat>

„Povezujemo tačke“ / „Connecting the Dots“



Početkom 2021. godine organizovani su završni događaji u okviru projekta „**Connecting the dots**“ koji je imao za cilj redovno praćenje reformi u oblasti socijalnih i ekonomskih prava i informisanje građana i građanki, kao nosilaca socijalnih prava, o važnosti procesa evropskih integracija. Projekat je realizovan uz finansijsku podršku Balkanskog fonda za demokratiju (GMF/BTD) i Ambasade Kraljevine Norveške u Beogradu.

Godišnja konferencija „Ima li društveno-ekonomskog razvoja bez vladavine prava?“

Fondacija Centar za demokratiju organizovala je 24. februara 2021. godine završnu godišnju konferenciju „**Ima li društveno-ekonomskog razvoja bez vladavine prava?**“, u okviru projekta „Povezujemo tačke“. O vladavini prava u našoj javnosti uglavnom se govori u kontekstu političkih kriterijuma EU. Ovom konferencijom želeli smo da istaknemo značaj koji vladavina prava ima i na ekonomski i društveni razvoj. Konferencija, sa više od 80 prijavljenih učesnika, održana je u novim uslovima, gde je jedan deo uvodničara uživo razgovarao iz sale hotela „Metropol“ u Beogradu, a ostali učesnici su svoje aktivno učešće uzeli putem Zoom platforme.



Među glavnim govornicima na konferenciji bili su **Gordana Čomić** (ministarka za ljudska prava i društveni dijalog, Vlada Republike Srbije), **Françoise Jacob** (visoka predstavnica UN u Srbiji), **Geir Håkon Johansen** (zamenik šefa misije, Ambasada Kraljevine Norveške u Beogradu), **Yngve**

Engstroem (šef sektora za saradnju, Delegacija EU u Srbiji), **Gordana Delić** (direktorka, Balkan Trust for Democracy), **prof. dr Pavle Petrović** (predsednik, Fiskalni savet), **prof. dr Dejan Šoškić** (Ekonomski fakultet u Beogradu), **Vladimir Međak** (Evropski pokret u Srbiji), **Biljana Stepanović** (direktorka, Biznis Info Grupa), **Omer Hadžiomerović** (sudija Apelacionog suda), **Brankica Janković** (Poverenica za zaštitu ravnopravnosti), **Danijel Dašić** (Nacionalna koalicija za decentralizaciju), **Nebojša Zelenović** (bivši gradonačelnik Šapca), **Dragan Dobrašinović** (Toplički centar za ljudska prava), **prof. dr Zoran Stojiljković** (predsednik, UGS Nezavisnost), **prof. dr Mario Reljanović** (direktor, Centar za dostojanstven rad), **Simo Vuković** (konsultant za javno zdravstvo), **Nataša Vučković**, **Sarita Bradaš**, **Vesna Marjanović**, **Ivan Sekulović** (FCD) i drugi.

Završna publikacija „Povezujemo tačke“ / „Connecting the Dots“⁷

Ova publikacija objedinila je više analiza i istraživanja sprovedenih u okviru ovog projekta:

- ▣ **Alternativni izveštaj o sprovođenju Programa reforme politike zapošljavanja i socijalne politike za period 2016-2020. godine⁸** (doprinos praćenju društvenih i ekonomskih reformi u Srbiji)

Autori: dr Snežana Simić, dr Ksenija Petovar, dr Katarina Stanić, Sarita Bradaš, dr Mario Reljanović i Ivan Sekulović

- ▣ **Istraživanje: Politika zapošljavanja u javnom sektoru - posledice u sektoru zdravstvena zaštita građana⁹**

Autorka: Ksenija Petovar

- ▣ **6 analiza** čiji su autori Ivan Vejvoda, Simo Vuković, dr Irina Subotić, dr Ksenija Petovar, Vesna Marjanović

- ▣ **Analiza: Socijalne karte – bezizlaz iz siromaštva¹⁰**

Autorka: Sarita Bradaš

Trening „Socijalna i ekonomska prava u javnim politikama“

U okviru Politeia Instituta i projekta „Povezujemo tačke“ („Connecting the Dots“), Fondacija Centar za demokratiju organizovala je 18. i 19. februara 2021. edukaciju na temu „Socijalna i ekonomska prava u javnim politikama“, u modernom izdanju, putem onlajn platforme, uz učešće 36 polaznika i polaznica iz lokalnih sredina, predstavnika organizacija civilnog društva, lokalnih samouprava, preduzeća...

⁷ <http://www.centaronline.org/userfiles/files/publikacije/fcd-cod-publikacija.pdf>

⁸ <http://www.centaronline.org/userfiles/files/publikacije/fcd-program-reformi-politike-zaposljavanja-i-socijalne-politike.pdf>

⁹ <http://www.centaronline.org/userfiles/files/publikacije/fcd-ksenija-petovar-zabrana-zaposljavanja-u-javnom-sektoru-posledice-u-sektoru-zdravstvena-zastita-gradjana.pdf>

¹⁰ <http://www.centaronline.org/userfiles/files/publikacije/fcd-sarita-bradas-socijalne-karte-bezizlaz-iz-siromastva.pdf>



Program 2 Promocija i zaštita socio-ekonomskog razvoja zasnovanog na ljudskim pravima

<p>Radna prava su naša prava</p>	
----------------------------------	--

Projekat „**Radna prava su naša prava**“ je nastavak dugogodišnje saradnje sa Međunarodnim Olof Palme Centrom koji je svojom strategijom za Zapadni Balkan odredio kao jedan od prioriteta problem izmena i primene radnog zakonodavstva, saradnju civilnog društva sa sindikatima, umrežavanje organizacija civilnog društva koje se bave ovim pitanjima. Centar za demokratiju vidi se kao jedan od ključnih partnera u Srbiji i regionu Zapadnog Balkana.

Tokom 2021. nastavljene su aktivnosti u oblasti promocije i zaštite radnih prava, razvoju saradnje NVO sektora sa sindikatima, praćenje politika vlade, monitoring napretka u oblasti harmonizacije sa propisima EU i dr.

Glavne aktivnosti u 2021. godini:

Ključni nalazi analize Predloga Nacionalne strategije zapošljavanja za period 2021-2026

Komentari Radne grupe Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji (NKEU) za pregovaračka poglavlja 2 i 19 – Socijalna politika i zapošljavanje na Predlog strategije zapošljavanja u Republici Srbiji za period od 2021. do 2026. godine¹¹ (13. januar 2021).

¹¹ <http://www.centaronline.org/userfiles/files/preuzimanje/2021-01-13-Komentari-Radne-grupe-Nacionalnog-konventa-o-Evropskoj-uniji.pdf>

Debata: „Sezonski rad u Srbiji“

Fondacija Centar za demokratiju u okviru projekta „Radna prava su naša prava“ organizovala je 16. aprila 2021. godine debatu na temu „**Sezonski rad u Srbiji**“. Učesnici ove panel diskusije bili su **Saša Dimitrijević** (UGS Nezavisnost), **Marija Srdić** (Unija poslodavaca Vojvodine), **Aleksandra Lakić** (Udruženje „Zajedničko“), **Sarita Bradaš**, **Nataša Vučković** (FCD) i drugi.

Trening za sindikate „Rodna perspektiva u dizajniranju i praćenju javnih politika“

Trening za sindikate na temu „Rodna perspektiva u dizajniranju i praćenju javnih politika“ organizovan je 17. i 18. juna 2021. godine.

Debata „Novi Zakon o rodnoj ravnopravnosti u kontekstu ekonomskog osnaživanja žena i unapređenje radnih prava“

U okviru projekta „Radna prava su naša prava“, Fondacija Centar za demokratiju organizovala je 14. juna 2021. godine debatu „**Novi Zakon o rodnoj ravnopravnosti u kontekstu ekonomskog osnaživanja žena i unapređenje radnih prava**“. Učesnici ove panel diskusije bili su **Brankica Janković** (Poverenica za zaštitu ravnopravnosti), **Jelena Stojanović** (zamenica Zaštitnika građana), **prof. dr Marijana Pajvančić**, **Melaniya Lojpur** (Savez samostalnih sindikata Srbije), **Miloš Đajić** (Centar modernih veština), **Nataša Vučković** (FCD).

Trening „Socijalno-ekonomska prava i mlada generacija“

Trening za članove i članice sekcije mladih sindikata, nevladinih organizacija i političkih partija na temu „**Socijalno-ekonomska prava i mlada generacija**“ održan je 14. i 15. oktobra 2021. godine na Fruškoj gori. Edukaciju su držali **Melaniya Lojpur** (SSSS) i **Igor Jojkić** (Centar modernih veština).

Javno čitanje izveštaja Evropske komisije o Srbiji 2021

Fondacija Centar za demokratiju i Centar savremene politike organizovali su 25. oktobra 2021. godine „**Javno čitanje izveštaja Evropske komisije o Srbiji 2021**“. Javna diskusija je organizovana uz podršku The Olof Palme International Center/Serbia. Učesnici ove panel diskusije bili su **Mateja Norčić Štamcar**, zamenica šefa Delegacije Evropske unije u Srbiji, **Nataša Vučković**, izvršna direktorka FCD, **Nemanja Todorović Štiplija**, izvršni direktor Centra savremene politike, **Jovana Spremo**, savetnica za pitanja procesa EU integracija, Komitet pravnika za ljudska prava (YUCOM), **Vladimir Međak**, potpredsednik Evropskog pokreta u Srbiji, **Bojan Elek**, istraživač Beogradskog centra za bezbednosnu politiku (BCBP), **Kori Udovički**, predsednica upravnog odbora Centra za visoke ekonomske studije (CEVES), **Nikola Burazer**, programski direktor Centra savremene politike.

Debata „Položaj stranih radnika u Srbiji“

U okviru projekta „Radna prava su naša prava“ uz podršku Međunarodnog centra Olof Palme, Fondacija Centar za demokratiju organizovala je 30. novembra 2021. godine debatu „**Položaj stranih radnika u Srbiji**“. Učesnici ove panel diskusije bili su **Nebojša Miletić** (Unija poslodavaca),

Saša Torlaković (Sindikata radnika građevinarstva), **Ivana Gordić-Perc** (novinarka VOICE-a), **Andrijana Radoičić-Nedeljković** (udruženje ATINA), **Olga Vučković-Kićanović** (konsalting za radno pravo i HR „Fides“), **Branislav Markuš** (Zrenjaninski socijalni forum), **Nataša Vučković** (FCD).

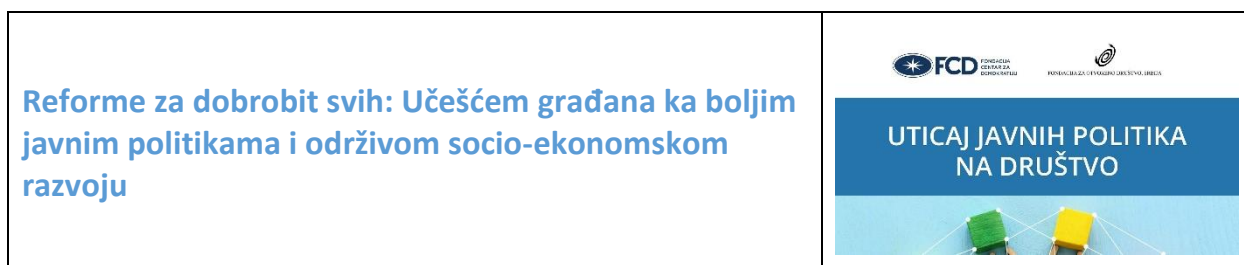
GODIŠNJA KONFERENCIJA: Dostojanstven rad i ekonomski rast u Srbiji – idu li zajedno?

Fondacija Centar za demokratiju organizovala je 21. decembra 2021. godine, u okviru projekta „Radna prava su naša prava“, Godišnju konferenciju „Dostojanstven rad i ekonomski rast u Srbiji – idu li zajedno?“. Među glavnim govornicima na konferenciji bili su **Johan Schmidt** (Olof Palme International Center, Švedska), **Brankica Janković** (Poverenica za zaštitu ravnopravnosti), **Françoise Jacob** (visoka predstavnik UN u Srbiji), **Nataša Vučković** (izvršna direktorka, FCD), **prof. Bojan Urdarević** (Pravni fakultet Univerziteta u Kragujevcu), **dr Mila Petrović** (miritelj pri Republičkoj agenciji za mirno rešavanje radnih sporova), **Dragana Savić** (Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja), **prof. dr Mario Reljanović** (Institut za uporedno pravo), **Jovan Protić** (Nacionalni koordinator za Srbiju, Međunarodna organizacija rada), **Čedanka Andrić** (predsednica, UGS Nezavisnost), **Danilo Milić** (Olof Palme International Center), **prof. dr Mihail Arandarenko** (Ekonomski fakultet Univerziteta u Beogradu), **prof. dr Vladan Ivanović** (Ekonomski fakultet Univerziteta u Kragujevcu), **Sarita Bradaš** (FCD), **Tanja Jakobi** (Centar za istraživanje javnih politika), **Svetlana Budimčević** (Unija poslodavaca Srbije), **Osman Balić** (Liga Roma), **Gordana Savić** (Užički centar za ljudska prava), **Jovana Krivokuća** (Forum mladih sa invaliditetom), **Bojana Tamindžija** (Centar za politike emancipacije), **Irena Pejić** (Mašina), **Dragana Todorović** (ERA – Savez za jednaka prava LGBT osoba Zapadnog Balkana i Turske).



Analize i godišnji izveštaj o stanju radnih prava

- Godišnji „**Izveštaj o stanju radnih prava u Srbiji za 2021. godinu**“¹²
 Autori: Dr Bojan Urdarević i dr Mila Petrović
- Analiza: „**Minimalna zarada u Srbiji**“¹³
 Autorka: Sarita Bradaš
- Analiza: „**Regionalno tržište rada na Zapadnom Balkanu - objektivna potreba u nepovoljnim uslovima**“¹⁴
 Autor: Prof. dr Vladan Ivanović
- Analiza: „**Socijalna dimenzija energetske tranzicije - Da li je 'Pravedna tranzicija za sve' ostvariva?**“¹⁵
 Autorka: Prof. dr Ksenija Petovar
- Analize: „**Ekologija i demokratija**“¹⁶ i „**Strategija obrazovanja**“¹⁷
 Autor: Prof. dr Dragoljub Mićunović



„**Reforme za dobrobit svih: Učešćem građana ka boljim javnim politikama i održivom socio-ekonomskom razvoju**“ je nastavak projekta koji Fondacija Centar za demokratiju realizuje u 2021. uz podršku Fondacije za otvoreno društvo. Projekat predstavlja 2. fazu projekta započetog 2019. u kojem je razvijena metodologija za procenu uticaja javnih politika na društvo i objavljen *Vodič za analizu socijalnog uticaja javnih politika*.

Ciljevi projekta:

1) Doprinos otvaranju dijaloga i zagovaranja socijalno održivih politika, solidarnosti i pravednosti, naročito u oblastima zaštite socijalnih i ekonomskih prava, te urbanog razvoja;

¹² <http://www.centaronline.org/userfiles/files/publikacije/Izvestaj-o-stanju-radnih-prava-u-Srbiji-za-2021-godinu.pdf>

¹³ <http://www.centaronline.org/userfiles/files/publikacije/Sarita-Bradas-Minimalna-zarada-u-Srbiji.pdf>

¹⁴ <http://www.centaronline.org/userfiles/files/publikacije/Vladan-Ivanovic-Regionalno-trziste-rada-na-Zapadnom-Balkanu.pdf>

¹⁵ <http://www.centaronline.org/userfiles/files/publikacije/Ksenija-Petovar-Socijalna-dimenzija-energetske-tranzicije.pdf>

¹⁶ <http://www.centaronline.org/userfiles/files/publikacije/Dragoljub-Micunovic-Ekologija-i-demokratija.pdf>

¹⁷ <http://www.centaronline.org/userfiles/files/publikacije/Dragoljub-Micunovic-Strategija-obrazovanja.pdf>

2) Afirmisanje demokratskih i evropskih vrednosti i doprinos unapređivanju politika i zakonodavstva u procesu evropskih integracija kroz jačanje socijalne dimenzije procesa pristupanja Srbije Evropskoj uniji;

3) Omogućavanje direktnog učešća građana i njihovih organizacija u javnim poslovima na svim nivoima – tako što metodologiju analize efekata na društvo predloga javnih politika primenjuje:
a) na lokalnom i nacionalnom nivou kroz neposredno učešće građana u analizi impakta reformi,
i: b) u analizi reformi, pre svega u kontekstu ostvarivanja socijalnih i ekonomskih prava.

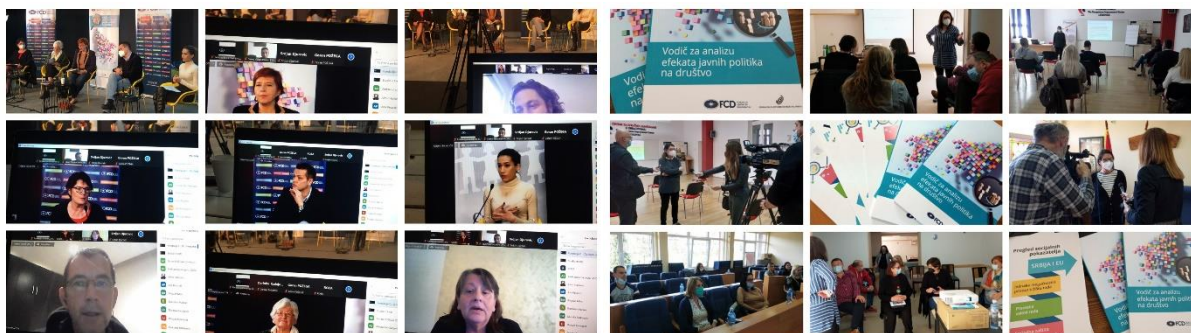
Publikacija „Uticaj javnih politika na društvo“¹⁸

Publikacija je pripremljena od strane Fondacije Centar za demokratiju uz finansijsku pomoć Fondacije za otvoreno društvo.

U prvom delu publikacije predstavljene su tri analize lokalnih javnih politika koje su izradile organizacije civilnog društva: Udruženje za radna prava žena Roza iz Zrenjanina, Tim 42 iz Leskovca i Forca iz Požege. Cilj analiza je bio da se proceni uticaj javnih politika na društvo na lokalnom nivou. Dve analize se odnose na lokalne omladinske politike (Zrenjanin i Požega), a jedna na politiku upravljanja otpadom (Leskovac).

U drugom delu publikacije predstavljeno je šest analiza koje su imale za cilj da procene uticaj politika na nacionalnom nivou (politike zapošljavanja, socijalna politika, obrazovanje, zdravstvo i zaštita životne sredine) na ostvarivanje ekonomskih i socijalnih prava. Stručni tim FCD koji je pripremio analize činili su: Sarita Bradaš, Darinka Radojević, Ksenija Petovar, Marina Savković, Simo Vuković, Tim 42.


U trećem delu publikacije dat je Pregled socijalnih pokazatelja za Srbiju i EU 27 sačinjen sa namerom da se pruži uvid u to: gde je Srbija u primeni Evropskog stuba socijalnih prava u odnosu na EU, u kojim oblastima treba sprovesti reforme, te šta treba da budu prioriteti u sprovođenju reformi.



Aktivnosti u 2021:

¹⁸ <http://www.centaronline.org/userfiles/files/publikacije/fcd-fod-uticaj-javnih-politika-na-drustvo.pdf>

- ✚ Predstavljanje „Vodiča za analizu efekata javnih politika na društvo“ u Zrenjaninu (23.4.2021), Čajetini (26.4.2021) i Leskovcu (27.4.2021)
- ✚ Diskusije o uticaju javnih politika na društvo u Leskovcu, Čajetini i Zrenjaninu
- ✚ Debata „Upravljanje otpadom u Leskovcu: Mehanizmi, praksa i izazovi“ (15. septembar 2021)
- ✚ Debata „Omladinska politika u Požegi“ (30. septembar 2021)
- ✚ Alternativni izveštaj o Lokalnom akcionom planu za mlade Zrenjanina (7. oktobar 2021)
- ✚ Predstavljanje publikacije „Uticaj javnih politika na društvo“ (27. oktobar 2021). Skup su otvorili **Srđan Đurović** (Fondacija za otvoreno društvo), **Tara Petrović** (Građanske inicijative), **Nataša Vučković** (FCD), a svoje analize predstavili su autori **Darinka Radojević**, **Ksenija Petovar**, **Marina Savković**, **Simo Vuković**, **Sarita Bradaš**, kao i analize OCD: **Milica Lupšor** (Roza Udruženje za prava žena, Zrenjanin), **Ana Pecarski** (Tim 42, Leskovac), **Goran Đukić** (Forca, Požega).

<p>Platforma Ciljevi održivog razvoja za sve</p> <p>FCD DOPRINOS AGENDI 2030</p> <p>Tri stuba:</p> <p>Socijalni – Fondacija Ana i Vlade Divac i FCD</p> <p>Ekonomski – Ceves i ToC</p> <p>Ekološki – BOŠ i BFPE</p> <p>Donatori: GIZ i SDC</p>	
---	--

Fondacija Centar za demokratiju jedan je od partnera na projektu **Platforma Ciljevi održivog razvoja za sve** u okviru kojeg zajedno sa Fondacijom Ana i Vlade Divac radi na širenju znanja, uključivanju svih ključnih aktera, predlaganju prioriteta i politika za nekoliko važnih ciljeva održivog razvoja: Cilj 1 – Svet bez siromaštva, 2 – Svet bez gladi, 3 – Dobro zdravlje, 4 – Kvalitetno obrazovanje, 5 – Rodna ravnopravnost.

Projekat Platforma Ciljevi održivog razvoja za sve je trogodišnji projekat pokrenut početkom 2020. Projektne aktivnosti se realizuju u okviru tri stuba – socijalni, ekonomski i zaštita životne sredine. Prvi, socijalni stub koordinira Fondacija Ana i Vlade Divac sa Fondacijom Centar za demokratiju, drugi stub pokriva CEVES, a treći stub koordinira Beogradska otvorena škola sa Beogradskom fondacijom za političku izuzetnost. Projekat podržavaju GIZ (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit) i Švajcarska agencija za međunarodni razvoj (SDC).

Glavne aktivnosti u 2021:

- ✚ **Dostupnost zdravstvene zaštite, prevencija i lečenje drugih bolesti u doba pandemije COVID-19**

pospešivanja uslova za ostvarivanje Cilja br. 1 „Svet bez siromaštva“ (Ciljevi održivog razvoja – Agenda 2030), pokretanjem dijaloga između ključnih aktera iz javnog, privatnog i civilnog sektora.

Predlozi javnih politika

U okviru Platforme za opštedruštveni dijalog „Održivi razvoj za sve“, Fondacija Centar za demokratiju objavila je sledeće predloge javnih politika:

Preporuke: Iskorenjivanje siromaštva kao strateški prioritet broj jedan za Srbiju¹⁹

Cilj: Pružanje doprinosa formulisanju novog strateškog pristupa borbi protiv siromaštva u Republici Srbiji koji bi bio zasnovan na standardima Agende održivog razvoja Ujedinjenih nacija i EU.

Preporuke: Ispunjenost standarda Međunarodne organizacije rada kao preduslov održivog razvoja u Srbiji²⁰

Cilj: Pružanje doprinosa ispunjenju UN Agende održivog razvoja do 2030. u Republici Srbiji, sa fokusom na cilj održivog razvoja pod rednim brojem 8. „Promovisati inkluzivan i održiv ekonomski rast, zaposlenost i dostojanstven rad za sve“.

Analize, publikacije, saopštenja:

Analiza „**Rodna ravnopravnost u kontekstu održivog razvoja i rešenja sadržanih u Zakonu o rodnoj ravnopravnosti**“ autorke **prof. dr Marijane Pajvančić²¹**

Publikacija „**Rodna perspektiva u Planu razvoja Grada Pirota i preporuke za izradu srednjoročnog plana razvoja**“ autorke **Sarite Bradaš²²**

Publikacija „**Urođnjavanje politika lokalnog održivog razvoja u Užicu**“ autorke **Sarite Bradaš²³**

Saopštenje povodom **Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama: Unapređenjem rodne ravnopravnosti i osnaživanjem žena do eliminacije nasilja** (25. novembar 2021)

¹⁹ <http://www.centaronline.org/userfiles/files/publikacije/fcd-sdgs4all-iskorenjivanje-siromastva-kao-strateski-prioritet-broj-jedan-za-srbiju.pdf>

²⁰ <http://www.centaronline.org/userfiles/files/publikacije/fcd-sdgs4all-ispunjenost-standarda-medjunarodne-organizacije-rada-kao-preduslov-odrzivog-razvoja-u-srbiji.pdf>

²¹ <http://www.centaronline.org/userfiles/files/publikacije/fcd-sdgs4all-marijana-pajvancic-rodna-ravnopravnost-u-kontekstu-odrzivog-razvoja.pdf>

²² <http://www.centaronline.org/userfiles/files/publikacije/fcd-sdgs4all-rodna-perspektiva-u-planu-razvoja-grada-pirota.pdf>

²³ <http://www.centaronline.org/userfiles/files/publikacije/fcd-sdgs4all-urodnjavanje-politika-lokalnog-odrzivog-razvoja-u-uzicu.pdf>

„Inkluzija Roma i drugih marginalizovanih grupa u Srbiji“



U okviru Programa nemačke razvojne saradnje „Inkluzija Roma i drugih marginalizovanih grupa u Srbiji“ koji sprovodi Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit GmbH (GIZ), u saradnji sa Fondacijom Centar za demokratiju, u 2021. godini održani su sledeći događaji:

✚ Platforma za razmenu iskustava „Planiranje razvoja i uključivanje Roma i Romkinja na lokalnom nivou“

Druga platforma za razmenu iskustava između partnerskih gradova i opština na temu „Planiranje razvoja i uključivanje Roma i Romkinja na lokalnom nivou“ održana je u ponedeljak, 31. maja 2021. godine, u okviru Programa nemačke razvojne saradnje „Inkluzija Roma i drugih marginalizovanih grupa u Srbiji“ koji sprovodi Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit GmbH (GIZ), u saradnji sa Fondacijom Centar za demokratiju.

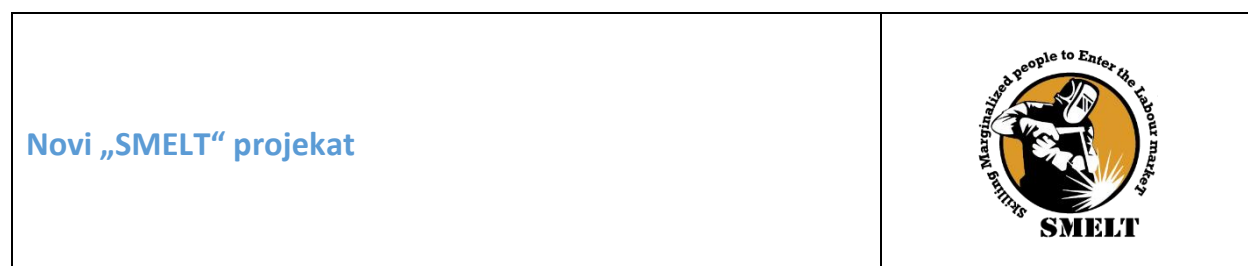
✚ Nacionalna konferencija - Nacionalni dijalog o socijalnom uključivanju i ekonomskom osnaživanju Roma/Romkinja i povratnika/povratnica

Nacionalni dijalog o socijalnom uključivanju i ekonomskom osnaživanju Roma/Romkinja i povratnika/povratnica – **Kroz saradnju i dobru praksu do održivih rešenja** održan je 7. decembra 2021. godine u Beogradu. Za organizaciju konferencije poslužile su između ostalog i 4 ekspertske analize koje je izradio ekspertski tim Fondacije, medju kojima posebno analiza strateškog i pravnog okvira za inkluziju Roma-Romkinja i povratnika-povratnica, te analiza potencijalnog ekonomskog doprinosa većem uključivanju Roma-Romkinja na tržište rada u Srbiji.



Program Nemačke razvojne saradnje „Inkluzija Roma i drugih marginalizovanih grupa u Srbiji“, koji sprovodi Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH u saradnji sa Ministarstvom za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog, kao političkim partnerom i Ministarstvom za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja kao ključnim partnerom, i Fondacija Centar za demokratiju, organizovali su Nacionalni dijalog u formi nacionalne

konferencije. Među glavnim govornicima na konferenciji su bili **Gordana Čomić**, ministarka (Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog), **Dušanka Golubović**, državna sekretarka (Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja), **Ane-Kristin Piplica**, šefica privrednog odeljenja (Ambasada Savezne Republike Nemačke u Republici Srbiji), **Nataša Vučković**, izvršna direktorka (FCD), **Robert Bu**, Vođa tima programa Inkluzija Roma i drugih marginalizovanih grupa u Srbiji, **Sonja Liht** (Beogradski fond za političku izuzetnost), **Ninoslav Jovanović**, državni sekretar (Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog), **Dragana Rajić** i **Anđelka Miljević** (Komesarijat za izbeglice i migracije), **Miloš Colić**, zamenik gradonačelnika (Grad Pirot), **Aleksandar Popović** (Stalna konferencija gradova i opština), **Nenad Vladislavljev** (Udruženje Romskih studenata iz Novog Sada), **Slađana Radisavljević-Milutinović** (Goša Weld team), **Dragica Ivanović** i **Sanja Gavranović** (Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja), **dr Snežana Vuković** (Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja), **Jasmina Šantić** (Nacionalna služba za zapošljavanje), **Sarita Bradaš** (FCD), **Danijela Tufegdžić** (Grad Požarevac), **Alen Demiri** (Romsko studentsko udruženje iz Niša), **Igor Kojčić** (Inicijativa za razvoj i saradnju).



U 2021. započeta je implementacija novog dvogodišnjeg Erasmus+ projekta **SMELT – Skilling Marginalized people to Enter Labour Market** (Osposobljavanje marginalizovanih ljudi za ulazak na tržište rada).

Projekat za cilj ima unapređenje položaja osetljivih grupa, posebno beskućnika i migranata, kao i njihovo osposobljavanje za ulazak na tržište rada. Projekat se sprovodi u saradnji 8 partnera. Projekat finansira Evropska unija kroz Erasmus+ program.

SMELT Radionica: Osnaživanje za aktivno učešće na tržištu rada

U okviru SMELT projekta održana je besplatna radionica u cilju jačanja kapaciteta i povećanja znanja učesnika o njihovim radnim pravima i ohrabrivanja za aktivno učešće na tržištu rada (u trajanju od šest dana, 14-22. decembra 2021).

Program 3. Javni dijalog

Javne debate Centra realizuju se kroz različite projekte.

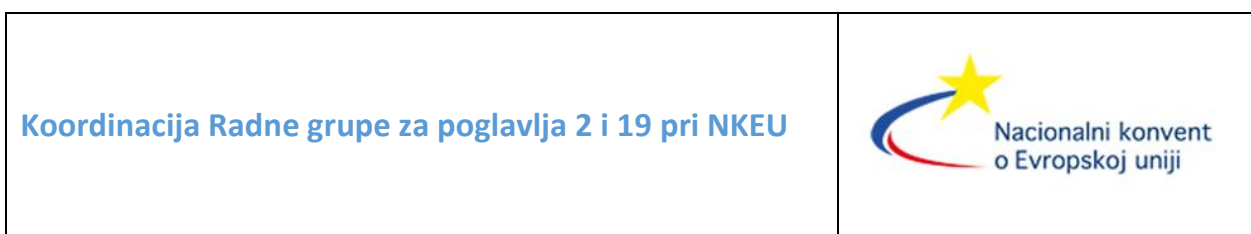
U 2021. održano je 14 javnih debata.

DIJALOG U CENTRU – SOCIJALNI DIJALOG



Javni dijalog – u saradnji sa Fondacijom Friedrich Ebert tokom 2021. godine održano je pet debata na aktuelne teme:

- ✚ Debata „**Dve decenije socijalnog dijaloga u Srbiji**“, 29. aprila 2021. godine, u saradnji sa UGS Nezavisnost i Fondacijom Friedrich Ebert; Panelisti su bili **dr Max Brändle**, direktor Friedrich Ebert Stiftung regionalne kancelarije za Srbiju i Crnu Goru, **Darija Kisić Tepavčević**, ministarka za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, **prof. dr Zoran Stojiljković**, UGS Nezavisnost, **Miloš Nenezić**, Unija poslodavaca Srbije, **prof. dr Mihail Arandarenko**, Ekonomski fakultet Univerziteta u Beogradu, **Nataša Vučković**, FCD.
- ✚ Debata „**Partijsko zapošljavanje i diskriminacija**“, 8. juna 2021. godine, u saradnji sa FES; Uvodničari su bili: **Nebojša Zelenović**, predsednik Zajedno za Srbiju i bivši gradonačelnik Šapca; **Aris Movsesijan**, predsednik Nove stranke; **Sanda Rašković Ivić**, potpredsednica Narodne stranke; **Ranka Savić**, predsednica Asocijacije slobodnih i nezavisnih sindikata; **Stefan Đorđević**, Krovna organizacija mladih Srbije. Razgovor je moderirala novinarka **Antonela Riha**.
- ✚ Debata „**Pravedna energetska tranzicija u Srbiji i potencijalne socio-ekonomske posledice**“, 29. juna 2021. godine, u saradnji sa FES; Uvodničari u debatu su bili: **Aleksandar Kovačević**, ekspert za energetiku; **Ksenija Petovar**, redovna profesorka (u penziji) Arhitektonskog i Geografskog fakulteta Univerziteta u Beogradu; **Ilija Batas Bjelić**, Institut tehničkih nauka SANU; **Aleksandar Jovović**, Mašinski fakultet u Beogradu; **Aleksandra Mirković**, koordinatorka za regionalizaciju i razvoj mreže UGS Nezavisnost.
- ✚ Debata „**(Ne)Dostojanstveno starenje i starost**“, 14. jula 2021. godine, u saradnji sa Fondacijom Friedrich Ebert, u saradnji sa FES; Panelisti su bili **Brankica Janković**, Poverenica za zaštitu ravnopravnosti; **Mirjana Rašević**, Institut društvenih nauka; **Snežana Šantić**, Udruženje penzionera Stari grad; **Milan Grujić**, Udruženje sindikata penzionera Srbije; **Nadežda Satarić**, Udruženje građana „Snaga prijateljstva“ – Amity.
- ✚ Debata „**Socijalna prava i mediji**“, 25. oktobra 2021. godine, u saradnji sa FES; Uvodne reči u debati dali su: **Danijela Ilić-Krasić**, N1; **Svetozar Raković**, Nezavisnost; **Aleksandar Milošević**, Danas; **Katarina Baletić**, Nova ekonomija. Razgovor je moderirala **Ljubica Gojgić**, novinarka.



U okviru Nacionalnog konventa o EU tokom 2021. realizovane su sledeće aktivnosti:

Knjiga preporuka Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji 2020.

Polovinom 2021. objavljena je godišnja „**Knjiga preporuka Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji 2020**“²⁴ koja sadrži prikaz i status poglavlja, presek stanja i glavne ocene, evaluaciju dosadašnjih preporuka NKEU, kao i preporuke za 2021. godinu.

U okviru Knjige preporuka, Fondacija Centar za demokratiju izradila je preporuke Radne grupe za poglavlja 2 (Sloboda kretanja radnika) i 19 (Socijalna politika i zapošljavanje).



Nacionalni konvent: Predlog Nacionalne strategije zapošljavanja korak unazad

Saopštenje Fondacije Centar za demokratiju, u ime Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji (NKEU), povodom završene javne rasprave o Predlogu strategije zapošljavanja u Republici Srbiji za period od 2021. do 2026. godine (18. januar 2021).

Saopštenje Nacionalnog konventa o EU povodom nacrtu izmena Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja

²⁴ <http://www.centaronline.org/userfiles/files/publikacije/nkeu-knjiga-preporuka-nacionalnog-konventa-o-eu-2020.pdf>

Izmene Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja – novi nacrt ugrožava dostignuti nivo prava građana – saopštenje povodom Nacrta Zakona o izmenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja (28. maj 2021).

Govor Nataše Vučković na Devetoj plenarnoj sednici Nacionalnog konventa o EU

Izvršna direktorka Fondacije Centar za demokratiju Nataša Vučković, koordinatorka Radne grupe NKEU za poglavlja 2 (Sloboda kretanja radnika) i 19 (Socijalna politika i zapošljavanje), učestvovala je na Devetoj plenarnoj sednici Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji, održanoj 5. novembra 2021. godine u Domu Narodne skupštine Srbije (video snimak govora: <https://youtu.be/B9cxeEeUwX4>)

Sednice Radne grupe Nacionalnog konventa o EU za pregovaračka poglavlja 2 i 19

Održano je tri sednice Radne grupe 17 Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji (NKEU) za pregovaračka poglavlja 2 (Slobodno kretanje radnika) i 19 (Socijalna politika i zapošljavanje). Na poslednjoj, 13. decembra 2021. godine u online formatu, razgovaralo se o planu aktivnosti praćenja reformi predviđenih u 2022. godini.



Učešće na konferencijama, javnim diskusijama, skupovima

Nataša Vučković na društvenom dijalogu posvećenom Zakonu o rodnoj ravnopravnosti

Izvršna direktorka Fondacije Centar za demokratiju Nataša Vučković učestvovala je 10. februara 2021. na tematskom društvenom dijalogu u vezi sa polaznim osnovama za izradu Nacrta zakona o rodnoj ravnopravnosti, u organizaciji Ministarstva za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog Vlade Republike Srbije, uz podršku Agencije Ujedinjenih nacija za rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena (UN Women).

FCD na sastanku predstavnika OCD i Ministarstva za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog

Nataša Vučković, izvršna direktorka Fondacije Centar za demokratiju, učestvovala je 25. februara 2021. godine u Palati Srbija na sastanku predstavnika organizacija civilnog društva i Ministarstva

za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog, Sektor za saradnju sa civilnim društvom, uz učešće ministarke Gordane Čović i oko 20 predstavnika organizacija civilnog društva koje su najaktivnije u oblasti socijalne zaštite.

✚ Sastanak Radne grupe za Ciljeve održivog razvoja u okviru UN Globalne mreže

Radna grupa za Ciljeve održivog razvoja u okviru UN Globalne mreže održala je 25. marta 2021. sastanak posvećen temi Ostvarivanje Cilja broj 5 održivog razvoja – rodna ravnopravnost. U ime Fondacije Centar za demokratiju, članice Globalnog dogovora UN u Srbiji (UN Global Compact Network Serbia), na sastanku Radne grupe učestvovala je Nataša Vučković, izvršna direktorka FCD.

✚ Dijalog NKEU i predsednice Vlade Srbije o održivom razvoju

Izvršna direktorka Fondacije Centar za demokratiju Nataša Vučković učestvovala je 29. marta 2021. u dijalogu Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji (NKEU) i predsednice Vlade Republike Srbije na temu održivog razvoja, sa fokusom na ekonomska i socijalna pitanja.

✚ Konferencija „RE-SET Ekonomija“

Ispred Fondacije Centar za demokratiju, koordinatora Radne grupe NKEU za poglavlje 19 – Socijalna politika i zapošljavanje, izvršna direktorka FCD Nataša Vučković učestvovala je 21. aprila 2021. na konferenciji „RE-SET Summit“, na panelu pod nazivom „Ko je pokretač ekonomije, novac ili ljudi – socijalna ili solidarna ekonomija?“.

✚ Okrugli sto Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Saveta Evrope

Okrugli sto „Hajde da govorimo lokalno: gradovi i građani u borbi protiv klimatskih promena“ održan je 26. aprila 2021. godine u organizaciji Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Saveta Evrope (CLRA) u okviru Svetskog foruma demokratije. Učestvovala izvršna direktorka Fondacije Centar za demokratiju Nataša Vučković u svojstvu člana Upravnog odbora evropske organizacije ALDA – Asocijacija lokalnih agencija za demokratiju iz Strazbura.

✚ Nataša Vučković sa ministarkom spoljnih poslova Švedske i predsedavajućom OEBS

Izvršna direktorka Fondacije Centar za demokratiju Nataša Vučković učestvovala je 25. maja 2021. na radnom sastanku sa ministarkom spoljnih poslova Švedske i predsedavajućom OEBS-a An Linde. Učesnici okruglog stola, održanog u sedištu Misije OEBS u Beogradu, bili su predstavnici civilnog društva i predstavnici mladih u Srbiji.



✚ Forum za rodne politike „Ustavne promene - urodnjavanje ili odbrana?“

Prvi Forum za rodne politike „Ustavne promene - urođnjavanje ili odbrana?“, održan je 28. juna 2021. u organizaciji Ženske platforme za razvoj Srbije i Fondacije Fridrih Ebert. Kao uvodničarka učestvovala izvršna direktorka Fondacije Centar za demokratiju Nataša Vučković.

🚩 **Drugi sastanak Posebne radne grupe za izradu Predloga nacionalne strategije za rodnu ravnopravnost za period 2021-2030**

Na drugom sastanku Posebne radne grupe za izradu Predloga nacionalne strategije za rodnu ravnopravnost za period od 2021. do 2030. godine i Predloga akcionog plana za primenu Nacionalne strategije (2021-2023), održanom 6. jula 2021. u organizaciji ministarke za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog Gordane Čomić, učestvovala je izvršna direktorka Fondacije Centar za demokratiju Nataša Vučković.

🚩 **Konferencija Korčulanske škole o održivom razvoju i rodnoj ravnopravnosti**

Skup pod nazivom „Oporavak, novi početak, prilagođavanje 2021“, održan je 27-29. avgusta 2021. na Korčuli (Hrvatska) u okviru platforme „Think Tank Korčulanske škole“ (Transformacija politike kroz prizmu roda). Izvršna direktorka Fondacije Centar za demokratiju Nataša Vučković je govorila na okruglom stolu „Zeleni plan i održivi razvoj“ u okviru teme „Novi početak: strategija za pravednu tranziciju“.

🚩 **Sarita Bradaš (FCD): Umesto implementacije dualnog principa, fokus je na dualnom sistemu obrazovanja**

Istraživačica Fondacije Centar za demokratiju Sarita Bradaš učestvovala je 17. i 18. septembra 2021. godine na naučno-stručnom skupu „Obrazovanje: stanje, perspektive i uloga u razvoju Srbije“, održanom u Srpskoj akademiji nauka i umetnosti u okviru ciklusa „Strateški pravci razvoja Srbije“. Jedna od tema u obrazovnoj politici o kojoj je vođena diskusija drugog dana skupa bila je „Mesto dualnog obrazovanja u obrazovnom sistemu“.

🚩 **Izvršna direktorka FCD sa predsednikom Generalne skupštine Ujedinjenih nacija**

Izvršna direktorka Fondacije Centar za demokratiju Nataša Vučković razgovarala je 12. oktobra 2021. sa predsednikom Generalne skupštine Ujedinjenih nacija g. Abdulom Šahidom koji je boravio u poseti Beogradu.

Teme diskusije bili su ciljevi održivog razvoja, stanje rodne ravnopravnosti, politička participacija žena, položaj žena sa invaliditetom, uz konkretne predloge za unapređenje rodne ravnopravnosti u Srbiji. Sastanak je održan u okviru konsultacija predsednika Generalne skupštine UN sa predstavnicama ženskih NVO i ekspertkinjama za rodnu ravnopravnost u Srbiji.



🚩 **Predavanje na Academy for European Integration and Accession**

Predavanje Nataše Vučković na poziv Academy for European Integration and Accession, u organizaciji AIEN (Albanija), u okviru Jean Monnet Programa Evropske komisije (20. novembar 2021).













Izvršna direktorka FCD na sastanku Upravnog odbora ALDA

Izvršna direktorka Fondacije Centar za demokratiju Nataša Vučković učestvovala je 2. decembra 2021. (Vicenza) na sastanku Upravnog odbora ALDA, Evropske asocijacije za lokalnu demokratiju. ALDA je na ovom sastanku usvojila strategiju svog rada na Zapadnom Balkanu u cilju podsticanja regionalne saradnje, evropske integracije Zapadnog Balkana, demokratije i participacije građana.

Učešće na Forumu ljudskih prava

„Forum ljudskih prava“ održan je 10. decembra 2021. u organizaciji Ministarstva za ljudska i manjinska prava i društveni dijalog. Izvršna direktorka Fondacije Centar za demokratiju Nataša Vučković govorila je u okviru panel diskusije na temu „Siromaštvo i ciljevi održivog razvoja“.

Saopštenja za medije u 2021. godini:












-  Saopštenje FCD, u ime NKEU, povodom završene javne rasprave o Predlogu strategije zapošljavanja u Republici Srbiji za period od 2021. do 2026. godine (18. januar 2021).
-  Saopštenje FCD povodom Svetskog dana socijalne pravde (20. februar 2021)
-  Izmene zakona kao uvod u dalju radnu eksploataciju - zajedničko saopštenje grupe NVO povodom izmena i dopuna Zakona o sezonskim poslovima (7. april 2021)
-  Čestitka građanima i građankama Srbije povodom Dana Evrope (9. maj 2021)
-  Usporavanje evropskih integracija šteti građanima i građankama Srbije (14. juni 2021)
-  Ubrzati reforme i unaprediti politički i demokratski dijalog u Srbiji (23. juni 2021)
-  Podrška FCD sindikatima u borbi za radna prava i dostojanstven rad, povodom pregovora o minimalnoj ceni rada (2. septembar 2021)
-  Saopštenje povodom Svetskog dana dostojanstvenog rada (7. oktobar 2021)
-  Saopštenje povodom Međunarodnog dana borbe protiv siromaštva (17. oktobar 2021)
-  Saopštenje povodom Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama, sa SDG partnerima (25. novembar 2021)
-  Saopštenje: Zaustaviti nasilje i obezbediti zaštitu prava svih građana Srbije (3. decembar 2021)
-  Saopštenje povodom Međunarodnog dana ljudskih prava (10. decembar 2021)

FCD u medijima:

Tokom 2021. godine Fondacija je imala značajnu medijsku zastupljenost – objavljeno je 117 članaka u štampanim i elektronskim medijima o aktivnostima FCD, upriličena su

gostovanja/intervjui na televizijama sa nacionalnom pokrivenošću (RTS, TV N1, NewsMaxAdria) i radio emisijama (Radio Beograd 1, Radio Beograd 2), a novinari su redovno pratili sve naše velike događaje.

Medijske objave – izbor:

	Nedeljnik Nataša Vučković, koordinator NKEU za poglavlja 2 i 19
	Radio Slobodna Evropa Nezaposlenost mladih na Zapadnom Balkanu duplo veća od EU proseka (Istraživačica FCD Sarita Bradaš)
	Politika Obnoviti poverenje između Brisela i zapadnog Balkana (Konferencija EU i Zapadni Balkan – obnova poverenja)
	EuroNews Serbia Janković: Stariji u Srbiji stigmatizovani, diskriminirani i „svedeni na stvar“ (Debata „(Ne)Dostojanstveno starenje i starost“)
	NIN Novi entuzijizam za evropski put Zapadnog Balkana
	N1/Beta Novinska agencija Vučković: Izveštaj EK dobio pozitivne ocene jer ga je vlast tako predstavila
	FoNet Novinska agencija Izveštaj EK o napretku Srbije - Nema borbe protiv korupcije
	Novi magazin Centar za demokratiju: Većini građana Srbije uskraćeno pravo na dostojanstven rad
	Nova S Srbija na suvom hlebu: Za dve trećine građana prosečna plata je nedostižna
	Beta Novinska agencija Centar za demokratiju: Nezadovoljavajući nivo poštovanja i zaštite brojnih prava u Srbiji
	Tanjug Novinska agencija Centar za demokratiju: Podrška zahtevu sindikata da minimalac bude 39.000 dinara



NewsMaxAdria

[Video prilog „NewsMaxAdria - Pregled dana“ sa debate „Položaj stranih radnika u Srbiji“](#)











Nova ekonomija

[Nataša Vučković, „Zaboravilja se na radna prava, najvažnije su investicije“](#)

Kompletna lista medijskih objava: <http://www.centaronline.org/sr/fcd-u-medijima/aktuelno>

Intervjui i autorski tekstovi – izbor:

-  Intervju, Nataša Vučković, RTS: Loš imidž Zapadnog Balkana sve nas košta, moramo da iskoračimo iz toga²⁵ (30.11.2021)
-  Intervju, Nataša Vučković, TV N1: Vlast teško izgovara dve reči – siromaštvo i demokratija²⁶ (23.11.2021)
-  Autorski tekst, Nataša Vučković, NIN: Slabost institucija i evropski put²⁷ (18.11.2021)
-  Intervju, Nataša Vučković, portal UGS Nezavisnost: Neoliberalizam je ubedio ljude da nema alternative (3.11.2021)
-  Intervju, Nataša Vučković, Blic: Propustili smo posle 5. oktobra da osnažimo mlade generacije²⁸ (10.10.2021)
-  Intervju, Sarita Bradaš, portal UGS Nezavisnost: Političkoj sceni Srbije nedostaje autentična radnička partija (5.10.2021)
-  Autorski tekst, Ivan Kuzmanović, NIN: Novi entuzijazam za evropski put Zapadnog Balkana (15.7.2021)
-  Intervju, Sarita Bradaš, portal UGS Nezavisnost: Srpsko društvo počiva na eksploataciji ženskog rada (7.3.2021)

Veb sajt i društvene mreže:

Pored glavne internet prezentacije Fondacije (www.centaronline.org) koja ima stabilnu posećenost i čitanost (u 2021. godini zabeleženo je 18.335 poseta sa 47.419 pregledanih stranica), početkom godine pokrenuta je nova internet platforma Politeia Instituta (www.politeia.institute) u cilju edukacije i umrežavanja mladih sa prostora Zapadnog Balkana. Svi sadržaji o aktivnostima FCD objavljeni su na srpskom i engleskom jeziku.

²⁵ <https://www.rts.rs/page/stories/sr/story/13/ekonomija/4609951/natasa-vuckovic-eu-otvaranje-klasteri.html>

²⁶ <https://rs.n1info.com/biznis/vuckovic-vlast-tesko-izgovara-dve-reci-siromastvo-i-demokratija/>

²⁷ <http://www.centaronline.org/userfiles/files/press/2021-11-18-nin-natasa-vuckovic-str-14-15.pdf>

²⁸ <https://www.blic.rs/vesti/politika/drustvo-je-podeljeno-jazovi-su-duboki-natasa-vuckovic-za-blic-propustili-smo-posle-5/g6r27xy>

Fondacija Centar za demokratiju nastavila je kontinuiranu komunikaciju sa građanima i zainteresovanim javnostima putem zvaničnih naloga na društvenim mrežama Twitter (www.twitter.com/CentarOnline), Facebook (www.facebook.com/CentarOnline), Instagram (www.instagram.com/CentarOnline), You Tube (www.youtube.com/CentarOnline), a u 2021. godini kreirana je oficijelna stranica FCD na poslovnoj društvenoj mreži LinkedIn (www.linkedin.com/company/centaronline) na kojoj se objavljuju najznačajniji dokumenti, publikacije, aktivnosti...

FCD Bilteni:

Tokom 2021. pripremljeno je 11 FCD biltena (7 mesečnih/dvomesičnih na srpskom jeziku, 3 kvartalna na engleskom jeziku, 1 dvojezični za praznike), koji su distribuirani na preko 2.500 adresa.



www.centaronline.org/sr/bilten

www.centaronline.org/en/bulletin



Izveštaj podnosi:

Žanka Panić

Generalna sekretarka

Nataša Vučković

Izvršna direktorka